

грунтовних досліджень та аналізу. В підсумку саме результати цієї проведеної роботи в подальшому впливатимуть на здатність фармацевтичного підприємства досягати своїх цілей як у коротко-, так і довгостроковій перспективі. Таким чином, успішна діяльність будь-якої організації суттєво залежить від стратегічного підходу до управління.

Джерела та література:

1. Белошапка В. А. Стратегическое управление и маркетинг в практике фармацевтических фирм : учеб. / В. А. Белошапка, Г. В. Загорий, В. А. Усенко; под ред. В. А. Белошапки. – К. : РИА «Триумф», 2001. – 368 с.
2. Громовик Б. П. Фармацевтичний маркетинг : теоретичні та прикладні засади / Б. П. Громовик, Г. Д. Гасюк, О. Р. Левицька. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 464 с.
3. Семенов А. Структура світового фармацевтичного ринку / А. Семенов // Економіка України. – 2004. – № 3. – С. 73-79.

Олійник В.Д.

УДК: 338.124.4:332.14 (477)

ФАКТОР ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В ОЦІНЦІ ЇХ ДЕПРЕСИВНОСТІ

Аналіз наукових досліджень відносно регіональної депресивності показав, що в наукових працях, ставиться питання про невідповідність характеристики депресивності в регіоні та його низових адміністративних одиницях. Дана теза присутня в роботах М. Барановського [1], І. Ванди [2], О. Збарашука [3], О. Шаблія [8]. Необхідно зрозуміти, чому високорозвинені та розвинені регіони мають значну кількість депресивних адміністративних районів.

Прослідкувати та перевірити дане твердження, на думку автора, можливо за допомогою розгляду територіальної структури господарства. Розгляд територіальної структури господарства за нашим підходом включає в себе такі рівні: регіон в цілому, обласний центр, міста обласного підпорядкування, адміністративні райони. Обговорюючи методологію дослідження ми наголошували [4, 5], що депресивність має багаторівневий аспект, і дослідити його в роботі на рівні регіонів, обласних центрів, міст обласного підпорядкування, адміністративних районів має рацію за фактором територіальної структури господарства. Ідеальним варіантом вивчення впливу територіальної структури господарства на формування депресивності, могло б стати дослідження за допомогою валового продукту на кожному з даних рівнів, але такі статистичні дані в країні не відслідковуються.

Нами використовується показник основних засобів з таких міркувань: об'єми ВДВ безпосередньо залежать від основних засобів виробництва, так як саме на них створюються всі багатства регіону, міста, району. Тому показник ВДВ, який є загально визнаним показником визначення рівня, насамперед, економічного розвитку як країни в цілому, так і її регіонів (ВРП) припустимо замінити на показник основних засобів, який становить важливу частину національного багатства. До них належать земельні ділянки, будинки, споруди та передавальні пристрої, машини й обладнання, транспортні засоби, інструменти, багаторічні насадження, робоча і продуктивна худоба. [7, с. 87]. Правильність вибору підтверджує кореляційний аналіз даних з коефіцієнтом детермінації 0,91.

На основі статистичних даних розрахована частка основних засобів на рівні обласних центрів, міст обласного підпорядкування та адміністративних районів (табл. 1). Аналіз таблиці показує, що в країні в обласних центрах зосереджено 74% основних засобів, в містах обласного підпорядкування – 18% та в адміністративних районах лише 8%, що свідчить про різну ступінь концентрації виробництва на різних рівнях його організації: в більшій мірі, в містах (обласних центрах, містах обласного підпорядкування), які і є основними «творцями» ВРП.

Таблиця 1. Розподіл основних засобів в регіонах

Регіони	Основні засоби (2008 р.)				
	Регіон в цілому млн.грн.	%			
		Регіон	Обласний центр	міста обл. підпорядкування	адміністр. райони
АРК	107549	100	47	33	20
Вінницька	79593	100	23	60	17
Волинська	30796	100	47	25	28
Дніпропетровський	263777	100	45	45	10
Донецький	489902	100	82	14	4
Житомирський	47793	100	35	17	48
Закарпатський	46946	100	25	44	31
Запорізький	136124	100	55	32	13
Івано-Франківський	41910	100	25	16	59
Київський	23937	100		52	48
Кіровоградський	48783	100	30	36	34
Луганський	99572	100	26	54	20
Львівський	102942	100	61	17	22
Миколаївський	67148	100	60	29	11

Одеський	119979	100	69	19	12
Полтавський	122086	100	44	24	32
Рівненський	42327	100	30	38	32
Сумський	45541	100	39	38	23
Тернопільський	24608	100	55		45
Харківський	373498	100	79	16	7
Херсонський	39896	100	60	19	21
Хмельницький	53078	100	43	34	23
Черкаський	54937	100	48	18	34
Чернівецький	22190	100	72	5	23
Чернігівський	42539	100	64	13	23

Розглянемо більш детально розподіл основних засобів в регіонах та проведемо якісне групування регіонів за частками основних засобів обласних центрів, міст обласного підпорядкування та адміністративних районів.

Аналіз територіальної структури господарства проведений за часткою показника основних засобів в регіонах, дозволив виділити *регіони з сильними обласними центрами*, в яких зосереджено більше 50% основних засобів: Донецький, Харківський, Чернівецький, Одеський, Чернігівський, Миколаївський, Львівський, Херсонський, Запорізький. Це, в основному, високоіндустріальні регіони, в яких частка основних засобів в містах обласного підпорядкування становить від 20 до 5% (виключення – Запорізький регіон) і ще менша в адміністративних районах, що й пояснює велику кількість депресивних та відсталих районів в даних регіонах. За типізацією М. Барановського районів України за інтегральним показником депресивності, кількість депресивних та відсталих районів за областями є така: Донецька – 8 з 18 адміністративних районів, Харківська – 19 з 27, Чернівецька – 8 з 11, Одеська – 23 з 26, Чернігівська – 20 з 22, Миколаївська – 17 з 19, Львівська – 11 з 19, Херсонська – 15 з 18, Тернопільська – 16 з 17, Запорізька – 16 з 20. У всіх областях, крім Львівської, більшість районів є аграрними. За поєднанням розподілу основних засобів в регіоні виділено наступні групи регіонів: *сильний обл. центр – сильний регіон – сильні адмін. райони* – частка депресивних та відсталих районів становить менше 50% від загальної кількості районів (Донецький регіон); *сильний обл. центр – сильний регіон – слабкі адмін. райони* (Харківський, Одеський, Львівський, Миколаївський, Запорізький регіони); *сильний обл. центр – слабкий регіон – слабкі адмін. райони* (Чернігівський, Чернівецький, Херсонський регіони). За критеріальним групуванням в дану групу ввійшли в основному регіони високого, достатньо високого та середнього рівня розвитку [6].

Наступна група – це регіони, в яких *добре розвинені міста обласного підпорядкування*, в яких зосереджено від 60 до 45% основних засобів: Вінницький, Луганський, Київський, Дніпропетровський та Закарпатський. Дніпропетровський, Луганський, Київський – індустріальні регіони високого та середнього рівня розвитку за показником ВРП на 1 особу [6]. У Вінницькому та Закарпатському регіонах значну частку складає агропромисловий комплекс, вони за ВРП на душу населення належать до групи регіонів низького рівня розвитку. Щодо адміністративних районів, то у Вінницькому регіоні 26 депресивних та відсталих адміністративних районів з 27, Луганському – 11 з 18, Київському – 11 з 25, Дніпропетровському – 8 з 22, Закарпатському – 4 з 13. За поєднанням розподілу основних засобів слід виділити регіони, в яких *сильні міста обл. підп. – сильний регіон – сильні адмін. райони* (Дніпропетровський, Київський); *сильні міста обл. підп. – сильний регіон – слабкі адмін. райони* (Луганський); *сильні міста обл. підп. – слабкий регіон – слабкі адмін. райони* (Вінницький); *сильні міста обл. підп. – слабкий регіон – сильні адмін. райони* (Закарпатський);

Третя група – *регіони, в адміністративних районах яких зосереджено від 30 до 60% основних засобів*. Це Івано-Франківський, Житомирський, Тернопільський, Черкаський, Полтавський, Рівненський регіони, в основному це регіони з розвиненим АПК. Відносно розвитку адміністративних районів, то ситуація склалась така: Івано-Франківський регіон налічує 7 депресивних та відсталих адміністративних районів з 14, Житомирський – 21 з 23, Тернопільський – 16 з 17, Черкаський – 16 з 20, Полтавський – 19 з 25, Рівненський – 11 з 16. Райони зазначених регіонів у своїй більшості є аграрними, крім Івано-Франківського та Рівненського, які і мають меншу кількість депресивних та відсталих адміністративних районів. Дана група регіонів за критеріальним групуванням належить до груп регіонів низького та кризового рівня розвитку за виключенням Полтавського та Івано-Франківського регіонів [6]. Дану групу регіонів можна віднести до регіонів, в яких *сильні адміністративні райони – сильний регіон* – Івано-Франківська і Полтавська області; та *сильні адмін. райони – слабкий регіон* (Житомирський, Тернопільський, Черкаський, Рівненський).

Наступна група регіонів – *це регіони, в яких основні засоби розподілені більш-менш рівномірно між обласним центром, містами обласного підпорядкування та адміністративними районами*. Це АРК, Волинський, Кіровоградський, Сумський та Хмельницький регіони, рівень розвитку яких нижче середнього та низький за показником ВРП на 1 особу. Щодо розвитку адміністративних районів, то слід зазначити, що в своїй більшості адміністративні райони є аграрними, лише в Сумському регіоні кількість аграрних та промислових районів однакова. За своїм розвитком в АРК налічується 10 депресивних та відсталих адміністративних районів з 14, Волинському – 14 з 16, Сумському – 16 з 18, Хмельницькому – 20 з 20. Це регіони за критеріальним дослідженням нижче середнього та низького рівня розвитку. За поєднанням розподілу основних засобів в даній групі виділяються *рівномірний розподіл – слабкий регіон* (АРК, Волинський, Кіровоградський, Сумський, Хмельницький регіони).

Таким чином за розподілом основних засобів в регіонах слід виділити групи з сильно розвиненими обласними центрами (9), містами обласного підпорядкування (6), адміністративними районами (6) і з більш-менш рівномірним розподілом (4).

Розподіл основних засобів за регіонами свідчить, що в основному *недепресивними регіонами* є регіони, які зосереджують більшу частину основних засобів в обласних центрах та містах обласного підпорядкування це індустріальні регіони з високим та досить високим рівнем розвитку, за деяким виключенням (дія природно-ресурсного фактора). *Депресивні регіони*, в своїй більшості, це регіони, в яких більша частина основних засобів зосереджена в адміністративних районах, або їх частка по регіону складає не менше 20%. Навіть більш-менш рівномірний розподіл основних засобів за регіонами не дає виключно позитивних результатів.

Отже, проведений співставний аналіз рівня розвитку (депресивності) регіонів з відмінами в їх територіальній структурі господарства показав, що розвинені регіони мають такі особливості: частка показника основних засобів становить в обласних центрах більше 50%, в містах обласного підпорядкування – від 20 до 5% й мінімальна – в адміністративних районах; регіони відзначаються сильно розвиненими обласними центрами та містами обласного підпорядкування, високою кількістю депресивних та відсталих адміністративних районів.

Для регіонів низького рівня розвитку (в т.ч. і депресивних) характерно зосередження основних засобів в адміністративних районах. Це регіони – зі слабкими обласними центрами, містами обласного підпорядкування та слабкими адміністративними районами. Навіть більш-менш рівномірний розподіл основних засобів в регіонах між обласним центром, містами та адміністративними районами не дозволяє виділити серед них як сильної складової, так і визначити високорозвинених регіонів.

Джерела та література:

1. Барановський М. О. Наукові засади суспільно-географічного вивчення сільських депресивних територій України : монографія / М. О. Барановський. – Ніжин : ПП Лисенко М. М., 2009. – 396 с.
2. Ванда І. Суспільно-географічні особливості економічно депресивних територій / І. Ванда // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. – 2004. – № 1 (7). – С. 83-87.
3. Збарашук О. В. Організаційно-правові засади підтримки депресивних територій в Україні / О. В. Збарашук // Актуальні проблеми державного управління. – 2006. – Вип. 2 (26). – С. 244-249.
4. Олійник В. Д. Дефініції та характеристика депресивності / В. Д. Олійник // Молоді науковці – географічній науці : матер. Міжнар. ІV наук. Всеукр. конф. (Київ, 28-29 листоп. 2008 р.) / за заг. ред. проф. Я. Б. Олійника. – К. : Обрії, 2008. – Вип. ІV. – С. 298-300.
5. Олійник В. Д. Методологічні принципи дослідження депресивних територій / В. Д. Олійник // Наукові пошуки географічної громадськості : вчора, сьогодні, завтра : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Луганськ, 26-28 жовт. 2009 р.). – Луганськ : Видавництво ДЗ “ЛНУ ім. Тараса Шевченка”, 2009. – С. 152-155.
6. Олійник В. Д. Визначення регіональної депресивності за душевим валовим регіональним продуктом / В. Д. Олійник // Регіон-2010 : суспільно-географічні аспекти : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих учених (Харків, 15-16 квіт. 2010 р.). – С. 31-34.
7. Статистичний щорічник України за 2008 р. / за ред. О. Г. Осауленка; Держкомстат України. – К. : Техніка, 2007. – 566 с.
8. Шаблій О. І. Деякі теоретико-методологічні аспекти дослідження депресивних регіонів України / О. І. Шаблій, О. І. Вісьтак // Проблеми розвитку депресивних регіонів : матер. міжнар. наук.-практ. конф. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007. – С. 116-118.

Петрашко Л.П.

УДК 316.752

МОДЕЛІ ТЕОРЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ФЕНОМЕНУ «КУЛЬТУРИ» В КРОС - КУЛЬТУРНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ

Постановка проблеми. В сучасному глобальному світі культура – це не просто змінна характеристика, що відрізняє одне суспільство від іншого та ототожнюється з національною державою, чи єдина ділова культура бізнесу. Такий традиційний підхід вже не відповідає інноваційним задачам міжнародного менеджменту. Феномен «культури» слід розглядати як активну складову життя, що створює та змінює інтерактивні глобальні мережі, сприяє корпоративному навчанню та інноваціям. Це доведено емпіричними дослідженнями та накопиченим практичним досвідом міжнародного бізнесу.

Різні аспекти особливостей досліджень феномену «культури» розкрито в працях Р. Гоффі, Р. Дафта, Д. Денісона, К. Камеруна, Клакхона, А. Кребера, Р. Куїнна, К. Линдзи, Дж.Мердока, Т. Пітерса, Дж. Рокіча, Е. Тайлора, Ф. Тромпенаарса, Н. Холдена, Г. Хофстеде, та інших. Дослідники: теоретики та практики міжнародного бізнесу, в основному, виявляють відмінності національних культур та спів ставляють їх. До сьогодні не існує єдиної теорії культури, а відповідно неможливо представити цілісне дослідження впливу феномену «культури» на управлінську практику в контексті крос – культурного (порівняльного) менеджменту.